buri kunstideakadeemia liikmeks valiti ta juba 1804 ning nimetati Peterburi kunstideakadeemia poolt akadeemikuks 1806; surn. 27. III 1820 ukj. Saksamaal Dresdeni lähedal. — K. kuulub oma aja parimate saksa portretistide hulka; ta on loomingulaadilt tüüpilisemaid klassitsismi esindajaid saksa maalikunstis. K. andis ka tähtsal määral tõuget kunstielu tõusule Eestis XIX s. alguses. Tema Eestis leiduvaist teoseist on väljapaistvaimad keiser Aleksander I, G. Fr. Parrot'i, J. W. v. Goethe, Chr. Wieland'i, Chr. M. Herder'i ja C. v. Morgenstern'i portreed Tartu ülikoolis ning keiser Aleksander I portree Eesti Kunstimuuseumis (Tallinnas). — K-i poeg Wilhelm Georg Alexander v. K., maalikunstnik, sünd. 20. XI 1802 vkj. Peterburis, õppis Dresdeni kunstideakadeemias, teotses 1827—30 Tallinnas ja Peterburis, hiljemini Saksamaal, surn. prof-na 25. V 1867 ukj. Ballenstedt'is. — Eestis loodud K-i teoseist on kõige suurem ja väärtuslikum Tallinna Oleviste kiriku altaripilt (1830). K-lt on ilmunud „Drei Vorlesungen über Kunst" (Bremen, 1842) ja „Jugenderinnerungen eines alten Mannes" (Berliin, 1870).

L. v. Kügelgen, Gerhard v. Kügelgen und die anderen sieben Künstler der Familie (1924); Neumann, Lex. *A. V.*

KÜGELGEN, Karl Ferdinand v., maalikunstnik, eelmise kaksikvend, sünd. 6. II 1772 ukj., sai vennaga ühesuguse kunstihariduse, järgnes 1796 temale Riiga ja Tallinna, kust asuti koos Peterburisse; ta töötas ms. hiljemini ka Krimmis, Soomes ja pikemat aega Saratovi kub-s Velski mõisas. A. 1804 valiti K. Peterburi ja Berliini kunstideakadeemia liikmeks. Alates umbes a-st 1818 elas K. vaheldumisi Peterburis ja oma sugulaste mõisades Eestimaal, viimased eluaastad (alates umb. a-st 1826) aga Tallinnas, kus suri 29. XII 1831 vkj. — K-i arvukas toodangus, mis valdavas enamikus koosneb maastikkudest õlis ja seepias, leidub võrdlemisi suur kogu eestiainelisi teoseid, peamiselt Tallinna ja selle ümbruskonna vaated. Eesti Kunstimuuseum (Tallinnas) ja riigikantselei omavad temalt rida õlimaale, mis on loodud kunstniku viimasel elujärgul Tallinnas. H. Eggers'i väljaandel Tallinnas 1828 ilmunud mapp „Collection de XII vues gravées à l'aquatinte d'après Charles de Kügelgen et Johannes Haupar Th. Gehlhaar" sisaldab K-i originaalide järgi valmistatud kolm lehte. — K-i poeg Konstantin v. K., maastikumaalija, sünd. 6. I 1810 vkj. Saratovi kub-s, õppis Peterburi kunstideakadeemias ning täiendas ennast Roomas ja Dresdenis. A-il 1840—56 töötas ta Tallinnas, alates a-st 1856 aga Tartus gümnaasiumi joonistusõpetajana; surn. 28. IV 1880 vkj. Tartus. Ta teosed on laiali paljudes kodumaa erakogudes. — Konstantin K-i tütar Sally v. K., maalikunstnik, sünd. 19. II 1860 vkj. Tartus, suri 16. X 1928 ukj. Roomas. Ta teoseist, mis kuuluvad portree- ja kirikumaali alale, on Eestis tuntuimad freskomaalid Tallinna Kaarli kirikus ja Pilistvere kiriku altaripilt.

L. v. Kügelgen, Gerhard v. Kügelgen und die anderen sieben Künstler der Familie (1924); Neumann, Lex.; *idem*, Baltische Maler und Bildhauer; „Revaler Bote" 1928, nr. 243; H. Peets, K. F. K. ja tema Tallinna-ainelised maalingud (Vana Tallinn I, 2, 1936). *A. V.*

KÜHNERT, Ernst Gustav, balti-saksa arhitekt, sünd. 9. I 1885 vkj. Tallinnas metsaülema pojana, õppis kohalikus reaalkoolis ning 1902—06 arhitektuuri Riia polütehnikumis, täiendas ennast Dresdeni tehnikaülikoolis ja Berliinis, omandas Dresdenis 1908 diplominseneri astme. K. oli a. 1909 tegev arhitektina Kielis ja 1912—14 Tallinnas; ta viibis Maailmasõja ajal sundasumisel Siberis, teotseb 1918. a-st peale jälle Tallinnas. — K. on teostanud mitmed kunstiliselt tähelepandavad uus- ja ümberehitused, viimased peamiselt Tallinnas. Uusehitisist on peale mitme elumaja Tallinnas tähelepanuväärt luteri usu kirik Kundas. Muist töist nimetatagu Merivälja (Tallinna lähedal) aedlinna planeerimiskava ja Nõmme linna laiendamisplaani (mõlemad loodud koos arhitekt R. Natus'ega), Palamuse kiriku restaureerimisplaani (teostatud 1928) ja Tallinna Pühavaimu kiriku restaureerimist 1933. K-i arhitektooniline looming on rajatud modernsele kontseptsioonile, osutab aga paiguti tugevat sõltumust ajalooliste stiilide vaimust ja vormikõnest. Kunstiajaloolasena on K. avaldanud uurimuse „Das Dominikanerkloster zu Reval" (Beiträge XII, 1/3, 1926), samuti Tallinna ehitis- ja kunstiväär-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 158